

YHTEINEN JULISTUS AVOIMEN TIETEEN JA TUTKIMUKSEN SUUNNANNÄYTTÄJÄNÄ

Suomalainen tutkimusyhteisö on yhteistyössä laatinut itselleen avoimen tieteen ja tutkimuksen julistuksen vuosille 2020–25. Julistuksen hyväksyi Avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallinen ohjausryhmä 10.12.2019.

Julistuksen tarkoituksena on luoda yhteinen suunta tieteen avoimuuden edistämiseksi Suomessa. Samalla se on suomalaisen tutkimusyhteisön vastaus kansainvälisille keskusteluille ja aloitteille tutkimuksen avoimen saatavuuden lisäämiseksi.

Julistuksen sisältö

Julistus määrittelee avoimen tieteen ja tutkimuksen kansallisen vision ja mission. Tavoitteena on, että avoimesta tieteestä ja tutkimuksesta tulisi saumaton osa tutkijoiden arkea ja että suomalainen tutkimusyhteisö olisi jatkossakin avoimen tieteen ja tutkimuksen kansainvälinen edelläkävijä.

Tieteen ja tutkimuksen avoimuudella halutaan vahvistaa yhteiskunnan sivistystä ja innovaatiotoimintaa. Julistuksessa avoimuuden katsotaan vauhdittavan tutkimustiedon etenemistä tutkimusyhteisön sisällä ja tutkimusyhteisöstä muuhun yhteiskuntaan, kuten päättäjille, kansalaisille, yrityksille ja järjestöille.

Julistuksessa on lisäksi määritelty neljä strategista päämäärää, jotka tarkentavat sitä, miten avoimuus tulee osaksi tutkijoiden ja tieteen arkea. Tutkimusyhteisön toimintakulttuuria koskevassa päämäärässä keskiössä ovat avoimuutta tukevat arviointikäytännöt, kannustimet ja palvelut.

Tutkimusjulkaisujen avointa saatavuutta sekä tutkimusaineistojen ja -menetelmien avointa saatavuutta koskevissa päämäärissä määritellään, missä määrin julkaisuja, aineistoja ja menetel-

miä on syytä avata. Oppimisen ja oppimateriaalien avoimuutta koskevassa päämäärässä taas avoin tiede ja tutkimus kytketään osaksi jatkuvaa oppimista edistäviin avoimiin opetuskäytäntöihin.

Miten julistus luotiin?

Kansallisen ohjausryhmän hahmottelema julistusluonnos kävi tutkimusorganisaatioille osoitetulla kommentointikierroksella ja sen jälkeen kaikille avoimella kierroksella. Näin lopullisen julistuksen laatimiseen ovat voineet osallistua kaikki suomalaisen tutkimusyhteisön jäsenet.

Kommentointikierrosten ansiosta julistus kuvastaa koko tutkimusyhteisön näkemystä tieteen ja tutkimuksen avoimuudesta ja sen saavuttamisen tärkeydestä. Sopimalla selkeät yhteiset periaatteet ja toimintatavat tutkimusyhteisö on luonut pohjan, josta tieteen ja tutkimuksen avoimuus voi kasvaa osaksi hyvän ja vastuullisen tutkimuksen toimintatapoja.

Seuraavana askeleena on tutkimusyhteisön sitoutuminen julistukseen. Allekirjoittamalla julistuksen organisaatiot sitoutuvat kannustamaan omien toimijoidensa työskentelyä linjausten päämäärien hyväksi ja osallistumaan aktiivisesti tieteen ja tutkimuksen avoimuutta edistävään kansalliseen yhteistyöhön.

Sitoutumisen lisäksi julistuksesta alkanut työ avoimuuden edistämiseksi jatkuu strategisia päämääriä täsmentävien kansallisten linjausten laatisemisessa. Tutkimusjulkaisujen avoimen saatavuuden linjauksesta on jo valmistunut ensimmäinen osa tutkimusartikkeleista. Myös tutkimusaineistojen ja oppimateriaalien avoimuudesta sekä avoimuuden kannusteista ja palveluista on valmisteilla omat linjauksensa.

Avoimen tieteen koordinaatio – Tieteellisten seurain valtuuskunta